

Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi*

Assessment of Knowledge Levels of Nursing and Midwifery Students on Occupational

Fatma Demir¹, Sibel Yolcu²

¹İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

²Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

* Bu makale, Demiroğlu Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde, Fatma Demir'in Sibel Yolcu danışmanlığında yürüttüğü "Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Cite as: Demir F, Yolcu S. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2024;11(3):475-485.

DOI: 10.54304/SHYD.2024.70707

Öz

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik ve ebelik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, bir vakıf üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulundaki "Hemşirelik" ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'ndeki "Ebelik" bölümünde öğrenim gören 2. 3. ve 4. sınıftaki 425 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup çalışma, 09.05.2023 ile 01.06.2023 tarihleri arasında Hemşirelik Yüksekokulu 'Hemşirelik' ve Sağlık Bilimleri Fakültesi 'Ebelik' bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrenci (N:425) arasından ölçütlere uyan çalışmayı kabul eden öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, "Öğrenci Bilgi Formu" ve İş Sağlığı ve Güvenliği bilgi düzeyini ölçen "İşçi Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Yönelik Soru Formu" kullanılarak, çevrim içi ortamda toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %82,2'sinin hemşirelik, %17,8'inin ebelik bölümünde okuduğu, %62'sinin evinde ailesiyle yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %49,6'sının akademik başarısının iyi olduğu, İş Sağlığı ve Güvenliği bilgi düzeylerinin ise %81'inin orta olduğu ve %87'sinin İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili eğitim aldığı saptanmıştır. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzeylerinin yaş, cinsiyet, mezun olunan lise türü, okudukları sınıf, akademik başarı, İş Sağlığı ve Güvenliği bilgi düzeyi, İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi alma durumu ve ISG kanunu okuma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunduğu saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi düzeyleri toplam puan üzerinden 30,20±6,79 bulunmuş olup iyi olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin hem uygulamaya dayanan meslek grubu içinde olmaları, hem de oluşabilecek iş kazalarının ve yaralanmaların önüne geçebilmek adına bilgilerini artırılması ve derslerinin müfredat programları içinde verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: İş sağlığı ve güvenliği, hemşirelik, ebelik, öğrenci, bilgi düzeyi.

Abstract

Aim: This study was conducted to evaluate the knowledge levels of students studying in nursing and midwifery departments about occupational health and safety.

Method: This study is a descriptive study. The population of the research consists of 425 students in the 2nd, 3rd and 4th grades of a foundation university, studying in the "Nursing" department at the School of Nursing and the "Midwifery" department at the Faculty of Health Sciences. No sample selection was made in the research, and the study was conducted between 09.05.2023 and 01.06.2023 among the 2nd, 3rd and 4th grade students (N: 425) of the School of Nursing 'Nursing' and the Faculty of Health Sciences 'Midwifery' department, who met the criteria and accepted the study. Research data were collected online in the Google form environment using the "Student Information Form" and the "Questionnaire on Perceptions of Worker Health and Safety", which measures the level of Occupational Health and Safety knowledge.

Results: It was found that 82.2% of the students are studying nursing, while 17.8% are in the midwifery program, and 62% live at home with their families. Approximately 49.6% of the students have good academic performance, while 81% have an average level of knowledge about OHS and 87% have received training related to OHS. The levels of knowledge about OHS among nursing and midwifery students were found to be statistically significant based on age, gender, type of high school graduated from, the class they are studying in, academic performance, knowledge level of OHS, whether they have received Occupational Health and Safety training, and their familiarity with OHS laws.

Conclusion: The students' knowledge level on occupational health and safety was found to be good, with a total score of 30.20±6.79. As a result, students' knowledge should be increased and their courses should be given within the curriculum in order to be in a profession based on practice and to prevent occupational accidents and injuries that may occur.

Keywords: Occupational health and safety, nursing, midwifery, student, knowledge level.

Corresponding author / Sorumlu yazar: Sibel Yolcu ▪ sibel.yolcu@atlas.edu.tr

Recieved / Geliş: 09.02.2024 ▪ **Accepted / Kabul:** 27.12.2024 ▪ **Published Online / Online Yayın:** 31.12.2024

Giriş

Çevre insanlar için tehlike oluşturan birçok salgını ortaya çıkarmaktadır. Son yıllarda dünyayı saran COVID-19 küresel salgın süreci ve geçmişte yaşanan veba salgını düşünüldüğünde, geçmişten geleceğe uzanan salgın hastalıklar için çoğu zaman önlemler alınsa da ülkelerdeki özellikle sağlık sistemleri ciddi hasarlar görmektedir. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliğinin önemi çok eski zamanlardan beri dile getirilse de bu gibi kriz dönemlerinde daha çok anlaşılmaktadır. İş güvenliğinin temel yapılarından biri, çalışanlara güvenli çalışma ortamı sağlayarak, onları iş kazalarından korumaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization [ILO]) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO), her çalışma ortamında “İş Sağlığı ve Güvenliğinin (İSG)” en üst düzeyde tutulması gerektiğini ve sağlık hizmetinin sunumu sürecinde önemli olduğunu vurgulamaktadır (Gökçe, 2020; ILO, 2015).

İş sağlığı ve güvenliği, günümüze kadar değişim ve gelişim göstererek bugünkü yapısına ulaşmıştır. İş sağlığı ve güvenliğinin felsefesi, önleyici yaklaşımlar ile her türlü çalışma ortamında çalışan bireyin yaşamını korumaktır (Işık, 2019). İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi madde 23, “tüm insanların insan onuruna yaraşır elverişli koşullarda çalışma hakkının olduğu ve iş sağlığı ve güvenliğinin vazgeçilmez bir yaşam hakkı olduğu” görüşünü belirterek, iş sağlığı ve güvenliğinin evrensel boyut kazanmasını desteklemiştir (Elçin, 2020).

İş sağlığı ve güvenliği genel anlamda, iş kazalarını önlemek ve işçilerin meslek hastalıklarına maruz kalmaları önlemek için alınan önlemlerin bütünüdür (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 2012). 6331 sayılı kanunun amacı; “işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması, mevcut sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir” şeklinde belirtilmektedir. İş sağlığı ve güvenliği ele alındığında; meydana gelebilecek iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı proaktif önlemler alan, çalışanları oluşabilecek durumlara karşı bilgilendiren, buna yönelik eğitimler düzenleyen, risk değerlendirmelerini aralıklı olarak düzenleyen, iş kanunları doğrultusunda çalışma yaşamını düzenlemeye ilişkin etkinlikleri gerçekleştiren multidisipliner bir alan olarak ele alınmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği konusunda yaşanabilecek en büyük sorunlar arasında; iş görmezlik, iş kazaları ve en kötüsü ise ölümün meydana gelmesidir. İş sağlığı ve güvenliği uygulama alanları açısından bakıldığında, sağlık sektörü riski en yüksek olan çalışma alanları arasında sayılmaktadır. Oluşabilecek her türlü güvensiz davranışın önüne geçebilmek için eğitimin verilmesi ve verilen eğitimin sonuçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Sağlıklı ve güvenli davranış değişikliği oluşturarak bunu kalıcı hale getirmek için eğitimlerin iş yaşamına başlamadan önce lisans eğitimi döneminde temel alan dersi olarak verilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi düzeyleri, öğrencilerin gelecekteki çalışma yaşamındaki risklere karşı hazırlıklı olmalarını ve çalışma yaşamı kalitelerinin artması açısından önemli olmaktadır. Türkiye’de iş sağlığı ve güvenlik kültürünün yaratılmasında, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının etkinliğini ve verimliliğini artırmak gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi düzeylerinin artırılması oldukça önemli olup bu konuda tüm tarafların farkındalığı oluşturulmalıdır. İSG farkındalığı, İSG hak ve sorumluluklarının ne ölçüde bilincinde olduğunu belirtmektedir. Okullarda iş sağlığı ve güvenliği tehlikelerden kaynaklanan risklerin oluşmaması ya da gerekli önlemlerin alınabilmesi açısından İSG farkındalığının oluşturulması önemlidir. Çalışmanın dayanağı; gelecekte sağlık hizmet verecek olan öğrenci grubunun başında gelen hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilinçlerinin artırılması ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi olarak düşünülmüştür. Konuya ilişkin bilimsel yayınlar incelendiğinde; öğrencilerin bu konuda yeterli ve tam bilgiye sahip olarak mezun olmadıkları ve araştırma sonuçlarının müfredat konusunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğine ilişkin önerilerden oluştuğu görülmektedir (Hoşten ve Eren, 2021; Özkurt Sivrikaya ve Üzüm, 2018). Bu bağlamda çalışmada, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgileri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Tipi: Bu çalışma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek ve etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla, tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Soruları: Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin, iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeyleri nasıldır?
- Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin, iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerini etkileyen etmenler nelerdir?

Araştırmanın Evren ve Örnekleme: Araştırmanın evrenini, Hemşirelik Yüksekokulu 'Hemşirelik' ve Sağlık Bilimleri Fakültesi 'Ebelik' bölümünde öğrenim gören 2. 3. ve 4. sınıftan oluşan 425 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş; 09.05.2023 ile 01.06.2023 tarihleri arasında bu bölümlerin öğrencileri (N:425) arasından araştırmaya katılım ölçütlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden, 353 öğrenci örnekleminde araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılım oranı %83 olarak belirlenmiştir.

Örnekleme alınma ölçütleri:

- Hemşirelik Yüksekokulu'nda öğrenim görme,
- Ebelik Bölümü'nde öğrenim görme,
- 18 yaş ve üzerinde olma,
- Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul etme olarak belirlenmiştir.

Örnekleme alınmama ölçütü ise konuya ilişkin kuramsal dersi almaması ve klinik deneyimlerinin olmaması nedeniyle 1. sınıf öğrencilerinin örneklem dışında tutulması şeklinde belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları: Araştırma verileri araştırmacı tarafından alan yazın doğrultusunda hazırlanan anket formu ile toplanmış olup iki bölümden oluşmaktadır (Ayçiçek, 2019; Demir, 2021; Eraslan, 2011; Topgül ve Alan, 2017; Yıldız, 2019). Birinci bölümde; öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ve İSG bilgi düzeyleriyle ilgili soruların yer aldığı toplam 14 soru yer almaktadır. İkinci bölümde; öğrencilerin işçi sağlığı ve güvenliği algılarına ilişkin hazırlanan sorular bulunmaktadır. Bu bölümde kendi içinde 6 alt bölüme ayrılmış ve her bölüm ile ilişkili sorular hem yazılı hem de görsel içerikle desteklenerek hazırlanmıştır. İkinci bölümde yer alan bu sorular; "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Temel Kavramlar ve Yönetimi" ne ilişkin 12 soru," Kesici Delici Alet Yaralanmaları ve Bulaşıcı Hastalıklar" a ilişkin 11 soru; "Sağlık ve Güvenlik İşaretleri" ne ilişkin 6 soru; "Atık Yönetimi" ne ilişkin 5 soru; "Meslek Hastalıklarına Yönelik" ilişkin 5 soru; "Radyasyon Güvenliği Yönetimi" ne yönelik 5 soru bulunmaktadır. Sorular 'Evet', 'Hayır' ve 'Bilmiyorum' şeklinde derecelendirilmiş olup "Evet - 1 puan, Hayır ve Bilmiyorum - 0" puan şeklinde puanlandırılarak, toplam puan hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması: Araştırmanın verilerinin öğrenciler ile yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanması planlanmış olmakla birlikte, araştırma verilerinin toplandığı dönemde yaşanan 06.02.2023 tarihli deprem felaketi nedeniyle veriler, Google form ile çevrim içi ortamda toplanmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırmada elde edilen veriler "Free Trial Version of SPSS Statistics" (Statistical Package for Social Sciences) for "Windows 25.0" programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken (sayı, yüzde, min-maks değerleri, medyan, ortalama, standart sapma) tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Ölçüm araçlarının Kolmogrov-Simirnov testine göre normal dağılım gösterip, göstermediği araştırılmıştır. Buna göre değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığı belirlenmiş ve nonparametrik testler kullanılmıştır. İki bağımsız grubun karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek için Spearman korelasyon uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma yapılmadan önce üniversitenin "Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı" ndan etik kurul izni ve araştırmanın yapıldığı kurumlardan gerekli yazılı izin onayları alınmıştır (Tarih: 17.01.2023, Sayı: 44140529 / 24835, Karar No: 2023-02-06). Araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılara gerekli açıklamalar yapılarak "Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu" doldurularak izni alınmıştır.

Çalışmanın Sınırlılıkları: Çalışma sadece bir özel üniversitede okuyan öğrencileri kapsamakta olup genellenemez. Bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Bulgular

Tablo 1. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kişisel özelliklerinin dağılımı (N:353)

Özellik	Kategori	n	%
Yaş	Ortalama 22,71 (SD=1.96)		
	22 yaş ve altı	225	63,70
	22 yaş üzeri	128	36,30
Cinsiyet	Kadın	287	81,30
	Erkek	66	18,70
Medeni durum	Evli	5	1,4
	Bekar	348	98,60
Yaşanılan yer	Ev arkadaşlarımla	39	11,00
	Evde ailemle	219	62,00
	Evde yalnız	14	4,0
	Yurtta	81	22,90
Toplam		353	100,00

Öğrencilerin yaş dağılımı incelendiğinde; %63,7'sinin (n:225) 22 yaş ve altı, %36,3'ünün (n:128) ise 22 yaş üzeri olduğu ve yaş ortalamasının ise $22,71 \pm 1,96$ yaş olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin cinsiyet ile ilgili dağılım incelendiğinde %81,3'ünün (n:287) kadın, %18,7'sinin (n:66) erkek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin medeni durumuyla ilgili dağılım incelendiğinde %1,4'ünün (n:5) evli, %98,6'sının (n:348) bekar olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 2. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin eğitim özelliklerinin dağılımı (N:353)

Özellik	Kategori	n	%
Mezun olunan lise türü	Anadolu/Fen	215	60,90
	Genel lise	54	15,30
	Sağlık meslek	83	23,50
	Yabancı dil ağırlıklı	1	0,3
Bölüm	Hemşirelik	290	82,20
	Ebelik	63	17,80
Sınıf	2.sınıf	101	28,60
	3.sınıf	116	32,90
	4.sınıf	136	38,50
Akademik başarı	Çok iyi	22	6,2
	İyi	175	49,60
	Orta	151	42,80
	Kötü	5	1,4
ISG bilgi düzeyi	İyi	51	14,40
	Orta	286	81,00
	Kötü	16	4,5
Eğitim alma durumu	Evet	307	87,00
	Hayır	46	13,00
ISG kanunu okuma	Evet	72	20,40
	Hayır	281	79,60
Toplam		353	100,00

Öğrencilerin mezun olunan lise türüyle ilgili dağılım Tablo 2'de incelendiğinde; %60,9'unun (n:215) Anadolu/Fen, %15,3'ünün (n:54) genel lise, %23,5'inin (n:83) sağlık meslek, %0,3'ünün (n:1) yabancı dil ağırlıklı yanıtını verdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıflarıyla ilgili verilerin dağılımı incelendiğinde; %28,6'sının (n:101) 2.sınıf, %32,9'unun (n:116) 3.sınıf, %38,5'inin (n:136) 4.sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bölümleriyle ilgili dağılım incelendiğinde; %82,2'sinin (n:290) hemşirelik, %17,8'inin (n:63) ebelik yanıtı verdiği görülmektedir (Tablo 2).

Öğrencilerin akademik başarılarıyla ilgili dağılım incelendiğinde; %6,2'sinin (n:22) çok iyi, %49,6'sının (n:175) iyi, %42,8'inin (n:151) orta, %1,4'ünün (n:5) kötü yanıtı verdiği görülmektedir. Öğrencilerin ISG bilgi düzeyi ile ilgili dağılımı incelendiğinde; %4,5'inin (n:16) kötü, %81'inin (n:286) orta, %14,4'ünün (n:51) iyi yanıtı verdiği görülmektedir. Öğrencilerin eğitim alma durumları ile ilgili dağılımı incelendiğinde; %87'sinin (n:307) evet, %13'ünün (n:46) hayır yanıtı verdiği belirlenmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin eğitim alma tarihiyle ilgili dağılım incelendiğinde; %27,8'inin 2019-2020, %30'unun 2020-2021, %32'sinin 2021-2022 yanıtını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin ISG kanunu okumalarıyla ilgili dağılımı incelendiğinde; %20,4'ünün evet, %79,6'sının hayır yanıtı verdiği görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 3. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin işçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi durumları (N:353)

Maddeler		n	%
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Temel Kavramlar ve Yönetimi			
1. "İş sağlığı; tüm mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin en üstün düzeyde tutulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi çalışmaları olarak tanımlanır."	Evet	325	92,10
	Hayır	10	2,8
	Bilmiyorum	18	5,1
2. "Çalışma alanlarında iş güvenliğinin sağlanması temel insan haklarından biridir."	Evet	334	94,60
	Hayır	6	1,7
	Bilmiyorum	13	3,7
3. "İş güvenliği eğitimi özel sektör ve devlet işbirliğinde verilmelidir."	Evet	305	86,40
	Hayır	9	2,5
	Bilmiyorum	39	11,00
4. "Önceden bilinmeyen istem dışı bir olgu sonrası aniden meydana gelip kontrol dışına çıkan ve kişinin bedensel bütünlüğüne zarar verebilecek nitelikteki olay iş kazasıdır."	Evet	279	79,00
	Hayır	27	7,6
	Bilmiyorum	47	13,30
5. "Önceden bilinmeyen istem dışı bir olgu sonrası aniden meydana gelip kontrol dışına çıkan ve kişinin bedensel bütünlüğüne zarar verebilecek nitelikteki olay meslek hastalığıdır."	Evet	140	39,70
	Hayır	146	41,40
	Bilmiyorum	67	19,00
6. "İş kazaları içinde önlenmesi mümkün olmayan kaçınılmaz kazalar tüm iş kazalarının %10'unu oluşturur."	Evet	164	46,50
	Hayır	21	5,9
	Bilmiyorum	168	47,60
7. "Bakteriler, Virüsler vb. sağlık tehlikeleri arasında biyolojik faktörlerde yer alır."	Evet	318	90,10
	Hayır	7	2,0
	Bilmiyorum	28	7,9
8. "Kabul edilebilir risk; Yasal zorunluluklar ve işletmenin kendi iş sağlığı ve güvenliği politikası ve uygulamaları dikkate alındığında kabul edilebilir düzeye indirilmiş risktir."	Evet	261	73,90
	Hayır	8	2,3
	Bilmiyorum	84	23,80
9. "İnsan, araç-gereç, çevre koşullarının etkileşimini inceleyen ve bu etkileşimle ortaya çıkan fiziksel ve psikososyal sorunların azaltılması ve engellenmesi için çalışan bilim dalına ergonomi denir."	Evet	225	63,70
	Hayır	8	2,3
	Bilmiyorum	120	34,00
10. "Kişilerde, tesislerde, makinelerde, maddelerde ve iş örgütlenmesinin diğer unsurlarında yaralanmaya, kayba, hasara veya zarara yol açma potansiyeli olan her şey risktir."	Evet	252	71,40
	Hayır	57	16,10
	Bilmiyorum	44	12,50
11. "Kişilerde, tesislerde, makinelerde, maddelerde ve iş örgütlenmesinin diğer unsurlarında yaralanmaya, kayba, hasara veya zarara yol açma potansiyeli olan her şey tehliktir."	Evet	259	7,4
	Hayır	46	13,00
	Bilmiyorum	48	13,60
12. "İş yerinde meydana gelen iş kazaları en geç 24 saat içinde ilgili yönetime bildirilmelidir."	Evet	286	81,00
	Hayır	31	8,8
	Bilmiyorum	36	10,20

Tablo 3. Devamı

Maddeler		n	%
Kesici Delici Alet Yaralanmaları ve Bulaşıcı Hastalıklar			
13. "Hepatit B fekal-oral yolla bulaşan bir enfeksiyöz hastalıktır."	Evet	188	53,30
	Hayır	120	34,00
	Bilmiyorum	45	12,70
14. "Influenza teşhisi konulan hasta damlacık izolasyonuna alınır."	Evet	300	85,00
	Hayır	14	4,0
	Bilmiyorum	39	11,00
15. "Hepatit B'li hasta temas izolasyonuna alınmalıdır."	Evet	213	60,30
	Hayır	103	29,20
	Bilmiyorum	37	10,50
16. "Kişisel koruyucu donanım (baret, eldiven, emniyet kemeri, vs.) kullanılması sahadaki ciddi kazaları önleyebilir."	Evet	329	93,20
	Hayır	5	1,4
	Bilmiyorum	19	5,4
17. "Delici kesici alet yaralanması meydana geldiğinde kişi, yaralanan bölgesi hemen turnikeye alınıp dolaşım engellenmelidir."	Evet	212	60,10
	Hayır	85	24,10
	Bilmiyorum	56	15,90
18. "Enjeksiyon sonrası iğne ucu sharp box'a atılması delici kesici alet yaralanmasına neden olur."	Evet	55	15,60
	Hayır	269	76,20
	Bilmiyorum	29	8,2
19. "Enjeksiyon sonrası iğne ucu sharp box'a atılmasıyla delici kesici alet yaralanması engellenir."	Evet	322	91,20
	Hayır	9	2,5
	Bilmiyorum	22	6,2
20. "Kişisel koruyucu donanım; çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları, ifade eder."	Evet	310	87,80
	Hayır	6	1,7
	Bilmiyorum	37	10,50
21. "Temas izolasyonundaki bir hastanın odasına girerken cerrahi maske takmamız gerekir."	Evet	256	72,50
	Hayır	72	20,40
	Bilmiyorum	25	7,1
22. "Çalışanların yaşadıkları ramak kala olayları yöneticilerine bildirmelerinin, yaşanacak iş kazalarının önlenmesinde etkili olur."	Evet	308	87,30
	Hayır	15	4,2
	Bilmiyorum	30	8,5
23. "Kişisel koruyucu donanım, kullanan işçinin sağlık durumuna ve ergonomik gereksinimlerine uygun olmalıdır."	Evet	314	89,00
	Hayır	12	3,4
	Bilmiyorum	27	7,6
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri			
24. "Damlacık izolasyonunu ifade eden simgedir."	Evet	296	83,90
	Hayır	15	4,2
	Bilmiyorum	42	11,90
25. "Radyasyonu ifade eden simgedir."	Evet	344	97,50
	Hayır	0	0
	Bilmiyorum	9	2,5
26. "Biyolojik riski ifade eden simgedir."	Evet	300	85,00
	Hayır	17	4,8
	Bilmiyorum	36	10,20
27. "Solunum izolasyonunu ifade eden sembolüdür."	Evet	169	47,90
	Hayır	147	41,60
	Bilmiyorum	37	10,50
28. "Patlayıcı madde sembolüdür."	Evet	203	57,50
	Hayır	137	38,80
	Bilmiyorum	13	3,7
29. "Toksik madde sembolüdür."	Evet	322	91,20
	Hayır	12	3,4
	Bilmiyorum	19	5,4

Tablo 3. Devamı

Maddeler		n	%
Atık Yönetimi			
30. "Ambalaj atıklar; tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vb.'den kaynaklanan kontamine olmamış, tekrar kullanılabilir atıklardır."	Evet	231	65,40
	Hayır	60	17,00
	Bilmiyorum	62	17,60
31. "Enfeksiyöz atıklar turuncu renkli torbalarda biriktirilmelidir."	Evet	222	62,90
	Hayır	58	16,40
	Bilmiyorum	73	20,70
32. "Tıbbi atık ürünlerini toplayan personellerin özel kıyafet giyme zorunluluğu vardır."	Evet	298	84,40
	Hayır	10	2,8
	Bilmiyorum	45	12,70
33. "Enjektör iğne uçları, bistüri gibi delici kesici aletler sharpbox kutularına atılır."	Evet	320	90,70
	Hayır	7	2,0
	Bilmiyorum	26	7,4
34. "Sharpbox' ların en fazla 3/ 4'ü doldurulmalıdır."	Evet	301	85,30
	Hayır	9	2,5
	Bilmiyorum	43	12,20
Meslek Hastalıkları			
35. "Meslek hastalıklarından tam olarak korunma mümkün değildir."	Evet	170	48,20
	Hayır	105	29,70
	Bilmiyorum	78	22,10
36. "Meslek hastalıklarından korunmada iş koluna göre aralıklı kontrol muayeneleri tıbbi yaklaşımlardandır."	Evet	313	88,70
	Hayır	7	2,0
	Bilmiyorum	33	9,3
37. "Koruyucu araçlar, meslek hastalıklarından korunma yöntemlerinden biridir."	Evet	315	89,20
	Hayır	9	2,5
	Bilmiyorum	29	8,2
38. "Sağlık çalışanları bel ağrısı için risk altındaki meslek grubundadır."	Evet	281	79,60
	Hayır	16	4,5
	Bilmiyorum	56	15,90
39. "Meslek hastalığı yapan zehirli ve zararlı maddelerle çalışan işyerlerinde, çalışanlara uygun kişisel korunma araçları verilmeli, bunların doğru kullanılmaları öğretilmeli ve bunların kesintisiz olarak kullanılması sağlanmalı."	Evet	314	89,00
	Hayır	4	1,1
	Bilmiyorum	35	9,9
Radyasyon Güvenliği Yönetimi			
40. "Radyasyon altında çalışanların aralıklı sağlık kontrolü yaptırması zorunludur."	Evet	325	92,10
	Hayır	6	1,7
	Bilmiyorum	22	6,2
41. "Radyasyon altında çekim sırasında koruyucu ekipman kullanılmalıdır."	Evet	329	93,20
	Hayır	6	1,7
	Bilmiyorum	18	5,1
42. "Anjografi işleminde radyasyon maruziyeti vardır."	Evet	210	59,50
	Hayır	42	11,90
	Bilmiyorum	101	28,60
43. "Radyasyon görevlilerinin dozimetre takipleri 3 ayda bir yapılmaktadır."	Evet	179	50,70
	Hayır	38	10,80
	Bilmiyorum	136	38,50
44. "Dozimetre ölçümleri Sağlık Bakanlığı tarafından kontrol edilir."	Evet	242	68,60
	Hayır	8	2,3
	Bilmiyorum	103	29,20
Toplam		353	100,00

Araştırmaya katılan hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin işçi sağlığı ve güvenliği algılarına yönelik maddelerine verdikleri yanıtlar Tablo 3'de incelendiğinde; öğrencilerin en çok "25. Radyasyonu ifade eden simgedir" sorusuna doğru yanıt verdikleri (n:344), en hatalı yanıtın ise "6. İş kazaları içinde önlenmesi mümkün olmayan kaçınılmaz kazalar tüm iş kazalarının %10 ununu oluşturur" (n:332) olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin bilmediklerini en çok belirttikleri madde “6.İş kazaları içinde önlenmesi mümkün olmayan kaçınılmaz kazalar tüm iş kazalarının %10 ununu oluşturur” (n:168), bilmediklerini en az belirttikleri madde ise “25. Radyasyonu ifade eden simgedir” (n:9) maddesi olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin işçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi durumları dağılımı (N:353)

Değişkenler	Potansiyel Dağılım	Min	Maks	$\bar{X}$	SS
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Temel Kavramlar ve Yönetimi	0-11	0	11	7,24	2,03
Kesici Delici Alet Yaralanmaları ve Bulaşıcı Hastalıklar	0-11	0	11	7,69	2,11
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri	0-6	0	6	4,38	1,21
Atık Yönetimi	0-5	0	5	3,89	1,28
Meslek Hastalıkları	0-5	0	5	3,76	1,17
Radyasyon Güvenliği Yönetimi	0-5	0	5	3,24	1,13
Toplam Puan	0-40	0	40	30,20	6,79

Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin işçi sağlığı ve güvenliği algılarına yönelik soru formuna verilen yanıtların puanları Tablo 4’de incelendiğinde; “İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Temel Kavramlar ve Yönetimi” alt boyut puanlarının “0 ile 11” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 7,24 (SD=2,03) olduğu, “Kesici Delici Alet Yaralanmaları ve Bulaşıcı Hastalıklar” alt boyut puanlarının “0 ile 11” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 7,69 (SD=2,11) olduğu, “Sağlık ve Güvenlik İşaretleri” alt boyut puanlarının “0 ile 6” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 4,38 (SD=1,21) olduğu, “Atık Yönetimi” alt boyut puanlarının “0 ile 5” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 3,89 (SD=1,28) olduğu, “Meslek Hastalıkları” alt boyut puanlarının “0 ile 5” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 3,76 (SD=1,17) olduğu, “Radyasyon Güvenliği Yönetimi” alt boyut puanlarının “0 ile 5” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 3,24 (SD=1,13), anket formunun toplam puanlarının ise “0 ile 40” arasında değiştiği ve puan ortalamasının 30,20 (SD=6,79) olduğu belirlenmiştir (Tablo 4).

Tartışma

Sağlık alanında hizmet veren meslek grubu üyeleri olarak hem çalışanlar hem de öğrencilerin çeşitli iş sağlığı riski ve iş yerinde meydana gelebilen birçok kaza ile karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Özellikle öğrencilik döneminde ilgili klinik eğitimlerin uygulamalarını yaparken, öğrencilerin bilgi eksikleri ve çalışma deneyimlerinin eksik olmasına bağlı olarak olumsuz durumlarla sıklıkla karşılaştıkları bilinmektedir. Eğitim sürecinde olan öğrencilerin, mesleki alanda yapacakları uygulamalarla işe hazırlanmaları, tehlikelere karşı farkındalık kazanmaları, oluşabilecek her türlü meslek hastalıkları ve iş kazaları konusunda bilgi sahibi olmaları ve iş yaşamlarına bu şekilde hazırlıklı bir şekilde başlamaları önemli olmaktadır.

Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada; öğrencilerin eğitim alma durumları ile ilgili dağılım incelendiğinde yüksek oranda (%87, n:307), “İş Sağlığı ve Güvenliği” konusunda lisans programında eğitim aldıkları belirlenmiştir (Tablo 2). Konuya ilişkin öğrenciler üzerinden yapılan diğer çalışmaların sonuçlarında da benzer olarak eğitim aldıkları bulunmuştur (Canbaş ve ark., 2018; Savcı ve ark., 2018; Yıldız ve ark., 2021). Fakat Wubie çalışmasında bu durumun tersine mesleki güvenlik ve sağlık eğitimi alınmadığı bildirilmiştir (Wubie, 2011). Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, birinci bölümün 2. maddesinde yer alan kamu ve özel sektöre ait tüm işyerlerinde stajyer olarak kabul edilen öğrencilerin de çalışan güvenliği kapsamına alınması ile “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri” zorunlu hale getirilmiştir. İkinci bölümün 17. maddesinde, “İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır. Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir. Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.” hükmü yer almaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin eğitim alma durumlarının yüksek olarak bulunması, bu yasal yaptırımın gerekliliği sonucu eğitim almış olduklarını ve eğitim kurumları tarafından bu eğitimin verilerek bu gerekliliğin yerine getirildiğini göstermektedir. Eğitim konuları içinde koruyucu ekipman kullanımından risk yönetimine, iş kazalarından meslek hastalıklarına kadar birçok konuya yer verilmesi önemli olmaktadır (Savcı ve ark., 2018).

Öğrencilerin eğitim özellikleri açısından bakıldığında, hemşirelik öğrencilerinin ebelik öğrencilerinden sayı olarak fazla katılım gösterdiği, sınıf olarak da son sınıf öğrencilerinden oluştuğu bulunmuştur (Tablo 2). İSG bilgi düzeyleri verilerine göre öğrencilerden elde edilen sonuçlara bakıldığında orta seviyede (%81) eğitim düzeyinin olduğu bulunmuş (Tablo 2) olup bu durumun "İş Sağlığı ve Güvenliği" eğitimlerinin müfredat kapsamına alınarak verilmesi ve zorunlu hale getirilmesinin bir çıktısı olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Türkiye'de, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu bütün işyerlerini ve çalışanlarını kapsayan kapsamlı bir yasal düzenleme olup önleyici ve koruyucu özellikleri içeren bu yasa, iş yaşamında gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktadır (Reşitoğlu ve ark., 2018). Öğrencilerin İSG kanunu okuma durumları incelendiğinde (%79.6, n:281) "hayır" yanıtı verenlerin oranının oldukça yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Şen ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında; "Mesleğinizle ilgili yönetmelik mevzuat vb. araştırıyor musunuz?" sorusu öğrencilere yöneltilmiş ve öğrencilerin yarısına yakının hayır yanıtını (%48) verdiği saptanmıştır. Bu konuda öğrencilerin kanunu bilmemeleri, bilgi sahibi olmamaları düşündürücüdür. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin İşçi Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Yönelik Soru Formu'ndan elde edilen sonuçlarda toplam puan ortalamasının 30,20 (SS=6,79) olduğunun (Tablo 4) belirlenmesi, öğrencilerin bilgi düzeylerinin orta düzeyde bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda İSG eğitimlerinin, eğitim sisteminin tüm düzeylerinde yer verilmesinin gerekliliği düşüncesi üzerinde durulmalıdır.

Eğitim özellikleri açısından öğrencilerin 290'ı hemşirelik, 63'ü ise ebelik olarak belirlenmiş (Tablo 2) olup %81,3'ünün kadın cinsiyetinde olduğunun görülmesi, bu mesleğin daha çok kadınlar tarafından seçilmesine bağlı olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin İSG eğitimi alıp almadıklarına ilişkin sonuçlara bakıldığında %87'sinin eğitim aldığı görülmektedir (Tablo 2). İSG eğitiminin tarihçesi incelendiğinde, 07/04/2004 tarih ve 25426 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte", "iş yerlerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamı temin etmek, iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltmak, çalışanları yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek, onların karşı karşıya oldukları mesleki riskler ile bu risklere karşı alınması gereken önlemleri öğretmek ve iş sağlığı ve güvenliği bilinci oluşturarak uygun davranış kazandırmaktır" şeklinde konuya ilişkin yaptırım belirtilmektedir. Burada açıklanan İSG eğitiminin amacı doğrultusunda, 2011 yılından bu yana meslek yüksekokullarında ağırlıklı olarak başlanan eğitim programlarının 2012 yılında sayıları giderek artarak lisans programlarında da verilmeye başlanmıştır. Günümüzde bu eğitimler, yeteri kadar tam anlamıyla istenilen düzeyde verilemeye de müfredat içine alınan ve tamamlanması zorunlu kılınan İSG eğitimlerinin, uygulamaları olan bölümlere çalışmaya başlamadan önce verilmesi önem taşımaktadır. Eğitime katılmayan ya da ders planlarında İSG eğitimi yer almayan öğrencilerin ise eğitimlerini tamamlamaları ve uygulamalara eğitimden sonra katılması gerekmektedir. Öğrencinin İSG eğitimi almadan klinik alanda uygulamaya gitmesi, burada söz edilen eğitim amaçları doğrultusunda uygun bir yaklaşım olmamaktadır. Verilen eğitim yeterliliği açısından öğretim elemanlarının sayılarının artırılması, yeterli kuramsal ve/veya uygulamaya yönelik bilgiye sahip olmaları ve bu alanla ilgili yapılacak olan araştırmalara katkı sağlamaları da vermiş oldukları eğitimi, öğrencinin bilgi düzeyini ve eğitimin kalitesini doğrudan etkileyebileceği düşünülmektedir.

Sağlık kuruluşlarında uygulamalı eğitime katılan öğrencilerin, hizmet sunmaları sürecinde her türlü kaza ve hastalık durumu ile karşı karşıya kalacakları görülmektedir. Özellikle bu durumda bilgi eksikliği nedeniyle, bazı olumsuz durumlarla karşı karşıya kalındığı yapılan çalışmalar sonucunda elde edilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, öğrencilerin hem iş yaşamına hazırlanabilmeleri hem de meydana gelebilecek kaza ve hastalık durumlarına karşı hazırlıklı olabilmeleri için eğitim öğretim süreci içinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almaları gerekmektedir. Öğrencilerin eğitim almış oldukları eğitim konularına bakıldığında; İSG' de yer alan temel kavramlar, kesici delici alet yaralanmaları ve bulaşıcı hastalıklar, sağlık ve güvenlik işaretleri, atık yönetimi, meslek hastalıkları ve radyasyon güvenliği alt başlıklarından oluşmaktadır. Buna göre kesici delici alet yaralanmaları ve bulaşıcı hastalıkların, sağlık ve güvenlik işaretlerinin ve atık yönetimi konularının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Mesleki tehlikelere katkıda bulunan etmenler açısından bakıldığında, stajyerlerin çoğunun eğitim ve gelişim programlarında olan eksiklikler, düzenli tıbbi muayenenin yetersizliği, mesleki politika ve prosedürlerin etkisiz denetimi nedeniyle, iş kazalarına ve meydana gelebilecek hastalık durumlarına yakalandığı belirtilmektedir (Elewa ve Aly El Banan, 2016). Öğrencilerin bu konulara yönelik bilgi puanlarının yüksekliği (Tablo 4); hem klinik uygulama sırasında çalışan hemşireler tarafından tekrar tekrar önemli olduğunun vurgulanarak üzerinde durulmasından, hem de en çok karşılaştıkları ve sıklıkla uygulama yapma şansını yakalamış olduklarından kaynaklanabileceği ve bu nedenle kalıcı davranış değişikliği meydana geldiği ve bu durumun öğrencilerin hem davranışlarına hem de bilgi düzeylerine yansıdığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin bilgi düzeylerinin iyi olduğu ve klinik alana çıkmadan önce farkındalıklarının yeterli olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek ve bilgi düzeylerini etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla, tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilerek, alan yazında yer alan çalışmalara getirilen öneriler test edilmeye çalışılmıştır. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili oluşan bilinç düzeyi, eğitim ve klinik uygulama açısından önem taşımaktadır. İSG eğitimlerinin nitelikli bir şekilde verilmesi, bu bilincin oluşmasını desteklemektedir. Elde edilen sonuçlar, bunu destekler nitelikte olup benzer çalışmaların farklı meslek gruplarında ve kurumlarda da gerçekleştirilmesiyle, bu çalışmaların devamlılığının sağlanması gerekmektedir. Eğitim her zaman davranış değiştirmede öncelikli rol oynayan temel süreç olmaktadır. Bu nedenle, İSG eğitimleri üniversitenin tüm bölümlerine atlanmadan ön lisans/lisans olmak üzere müfredatlarına eklenerek verilmesi gerekmektedir. Bu eğitimlerinin devamının sağlanması, kısaca mezun olduktan sonraki süreçte de çalışanlara hizmet içi eğitimlerde konunun sık sık tekrarlanarak, konuya ilişkin bilgilendirme eğitimlerinin yapılması da ayrıca kalıcı olacaktır. Bu şekilde oluşabilecek her türlü riskten, kazadan veya meslek hastalıklarından korunmak söz konusu olabilecektir.

Yazarlık Katkısı: Yazarlar makaleye katkılarını şu şekilde beyan etmektedir; çalışma fikri ve tasarımı: FD, SY; veri toplama: FD; sonuçların analizi ve yorumlanması: FD, SY; aday makalenin hazırlanması: FD, SY. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirdi ve makalenin son halini onayladı.

Etik Kurul Onayı: Demiroğlu Bilim Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 17.01.2023 - Karar No: 2023-02-06).

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Finansal Destek: Yazarlar çalışmanın finansman desteği olmadığını beyan ederler.

Katılımcı Onamı: Katılımcıların bilgilendirilmiş onamları alınmıştır.

Author Contribution: The authors confirm contribution to the paper as follows; study conception and design: FD, SY; data collection: FD; analysis and interpretation of results: FD, SY; draft manuscript preparation: FD, SY. All authors reviewed the results and approved the final version of the manuscript.

Ethics Committee Approval: Demiroğlu Bilim University Clinical Research Ethics Committee approval was obtained (Date: 17.01.2023 - Number: 2023-02-06).

Conflict of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

Funding: The authors declare that the study has no financial support.

Informed Consent: Informed consent of the participants were obtained.

Kaynaklar

- Ayçiçek, A. R. (2019). *Üniversite öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Canbaş, H., Kasap, S. & Cam, E. (2018). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıkları üzerine bir alan araştırması. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 8(1), 235-266. <https://doi.org/10.32331/sgd.422957>
- Demir, H. (2021). *Tıbbi görüntüleme teknikleri ve ameliyathane hizmetleri ön lisans öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). T.C. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Elçin, G. (2020). *Sağlık çalışanlarında iş sağlığı ve güvenliği algısının belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Elewa, A. H. & Aly El Banan, S. H. (2016). Occupational hazards as perceived by nursing interns and protective measures. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 5(6), 2320–1959. <https://doi.org/10.9790/1959-050601107118>
- Eraslan, L. (2011). Bireysel sosyal sorumluluk ölçeğinin (BSS) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 24, 81-92.
- Gökçe, A. (2020). İş sağlığı ve güvenliği açısından iş güvenliği kültürünün önemi üzerine bir odak grup çalışması. *Ergonomi*, 3(2), 82-95. <https://doi.org/10.33439/ergonomi.749138>
- Hoşten, G. & Eren, Ö. (2021). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalık düzeylerinin belirlenmesi: Bir vakıf üniversitesi üzerinde bir inceleme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 22(Özel Sayı), 101-108. <https://doi.org/10.31590/ejosat.844279>
- International Labour Organization (ILO). (2015). Guidelines on occupational safety and health management systems, ILO-OSH 2001. <https://www.ilo.org/resource/guidelines-occupational-safety-and-health-management-systems-ilo-osh-2001> (Erişim tarihi: 09.04.2023).
- Işık, O. (2019). *Hastanelerde iş sağlığı ve güvenliğinin korunmasında işverenin yükümlülüğü* (Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli, Türkiye.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6331.pdf> (Erişim tarihi: 09.04.2023).

Özkurt Sivrikaya, S. & Üzümlü, B. (2018). Öğrencilerin işçi sağlığı ve güvenliğine yaklaşımları (Kocaeli MYO örneği). *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 4(7), 99-111. <https://doi.org/10.26728/ideas.85>

Öztürk Menteşe, H. & Karaca, A. (2021). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kesici delici alet yaralanmasına ilişkin bilgi düzeyleri. *Klinik Dergisi*, 34(3), 156-163. <https://doi.org/10.36519/kd.2021.3574>

Reşitoğlu, B., Bağdatoğlu Tubay, Ö., Bahar, L., Ertürk Erden, S., Apaydın, S. & Pekoğlu, E. (2018). İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin sağlık hizmetleri öğrencilerinin bilgi ve farkındalıklarına etkisi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 459-473. <https://doi.org/10.21733/ibad.399773>

Savcı, C., Şerbetçi, G. & Kılıç, Ü. (2018). Sağlık disiplini öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim alma ve iş kazasına maruz kalma durumu. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 5(1), 36-47. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2018.036>

Şen, M. A., Kurt, M. E. & Dünder, A. (2023). Öğrencilerde iş sağlığı ve güvenliği dersinin etkinliğinin belirlenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(15), 15-24. <https://doi.org/10.54831/vanyuuiibfd.1256075>

Topgöl, S. & Alan, Ç. (2017). Öğrencilerin iş güvenliği ve iş güvenliği eğitimi algısının değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 587-598.

Türen, S., Efil, S., Bülbül, E., Yeni, T., Yıldız Ayvaz, M. & Atakoğlu Yılmaz, R. (2022). Occupational risk perception of nursing students, affecting factors and their association with occupational accidents: a crosssectional, multicenter study. *Journal of Contemporary Medicine*, 12(6), 923-929. <https://doi.org/10.16899/jcm.1158638>

Wubie, T. (2011). *Assessment of occupational safety and health management system in some federal government organizations. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for masters degree in public administration and development management.* Addis Ababa University. Ethiopia.

Yıldız, M. (2019). *Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). T.C. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kırklareli, Türkiye.

Yıldız, A., Metin Gemici, E. Z. & Gör Güzel, K. (2021). Kapadokya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki tutumlarının belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 9(2), 746-754. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.831895>